

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ОРФОГРАФІЯ, ПУНКТУАЦІЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	61 Журналістика
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	1
Кількість кредитів ЄКТС:	7
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.філол.н. Кравченко Олена Леонідівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові

доцент кафедри української філології та журналістики

посада

krav18@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-036-39-32

телефон

Telegram за

номером телефону

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:	Дисципліна «Орфографія, пунктуація» покликана поглибити, узагальнити, закріпити знання студентів із української орфографії та пунктуації, оволодіти орфографічними й пунктуаційними нормами; сформувати уявлення про український правопис як систему, що ґрунтується на низці принципів.
Результати навчання:	Знати: основні поняття стилістики, стилістичні норми літературного мовлення, складові публіцистичного стилю; стилістичні ознаки мовних одиниць у текстах усіх стилів; стилістичні можливості мовних засобів; найдоцільніші фонетичні, лексичні, фразеологічні, словотворчі й граматичні засоби в усному та писемному мовленні відповідно до задуму, стилю й експресивно-емоційної спрямованості висловлювання, особливості конструювання стилістично довершеного тексту будь-якого стилю та жанру; закономірності функціонування української мови в різних сферах суспільного життя, у ситуаціях спілкування. Вміти: визначати орфограми та пунктограми в текстах на слух і пояснювати їх; писати журналістські тексти без орфографічних і пунктуаційних помилок; виховувати культуру писемного мовлення.
Передумови до початку вивчення:	Базові знання, отримані при вивченні дисципліни «Культура мовлення в ЗМК».

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, як:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою;
- СК02. Здатність формувати інформаційний контент;
- СК03. Здатність створювати медіапродукт;
- СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Загальні питання правопису	1	Алфавіт. Принципи українського правопису. Співвідношення між звуками і буквами. Значущі частини слова. Українські та іншомовні слова. Правила переносу частин слова. Уживання великої букви.	Участь в обговоренні Виконання вправ
2.	Правопис приголосних слів.	2	Класифікація приголосних. Правопис сонорних, дзвінких та глухих приголосних. Правопис приголосних у кінці префіксів.	Участь в обговоренні Виконання вправ
3.	Зміна приголосних	2	Чергування приголосних. Зміна приголосних при додаванні суфіксів -ськ(ий) -ств(о). Упорядкування приголосних за місцем творення. Спрощення в групах приголосних.	Участь в обговоренні Виконання вправ
4.	Вживання м'якого знака і апострофа	2	Тверді і м'які приголосні. Вживання м'якого знака. Вживання апострофа. М'який знак і апостроф в іншомовних словах.	Участь в обговоренні Виконання вправ
5.	Подвоєння букв	2	Подовжені приголосні і позначення їх. Подовжені м'які приголосні. Подвоєння букв внаслідок збігу. Написання у прикметниках і похідних словах. Подвоєння букв в іншомовних словах.	Участь в обговоренні Виконання вправ
6.	Розрізнення е та и	2	Чергування е з и. Правопис ненаголошених е та и (загальні правила). Ненаголошені е та и в префіксах. Ненаголошені е та и в суфіксах.	Участь в обговоренні Виконання вправ
7.	Розрізнення і та и	2	Чергування і з іншими голосними. Правопис і та и в незапозичених словах (загальні правила). Правопис і та и в префіксах. Правопис і та и в суфіксах. Правопис і та и в основах іншомовних слів.	Участь в обговоренні Виконання вправ
8.	Розрізнення інших голосних	2	Правопис о та а. Правопис о та у. Чергування е з о після шиплячих та й. Передача російських власних назв українською мовою.	Участь в обговоренні Виконання вправ
9.	Милозвучність мови	2	Основні закони милозвучності української мови. Фонетичні засоби милозвучності мови. Деякі художні засоби милозвучності мови.	Участь в обговоренні Виконання вправ
10.	Будова слова і правопис	2	Прості, складні і складені слова. Принципи правопису значущих частин слова (морфем). Творення і правопис складних слів. Правопис слів із частинами пів- і пів-.	Участь в обговоренні Виконання вправ

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Правопис складноскорочених слів і графічних скорочень.	
11.	Іменник	2	Поділі іменників на відміни та групи. Відмінкові закінчення іменників. Правопис закінчених іменників I та II відмін залежно від групи. Правопис закінчених іменників I відміни. Правопис закінчених іменників II відміни чоловічого роду в родовому відмінку однини. Правопис закінчених іменників II відміни чоловічого роду в інших відмінках. Правопис закінчених іменників II відміни середнього роду. Правопис закінчених іменників III відміни. Правопис закінчених іменників IV відміни. Творення і правопис імен по батькові.	Участь в обговоренні Виконання вправ
12.	Прикметник	2	Творення і правопис ступенів порівняння прикметників. Творення і правопис присвійних прикметників. Відмінювання прикметників. Правопис закінчених прикметників. Інші частини мови, що відмінюються, як прикметники.	Участь в обговоренні Виконання вправ
13.	Числівник	2	Правопис числівників і від числівникових складних слів. Відмінювання кількісних числівників. Зв'язок числівників з іменниками.	Участь в обговоренні Виконання вправ
14.	Займенник	2	Відмінювання і правопис займенників. Вживання займенників.	Участь в обговоренні Виконання вправ
15.	Дієслово та його форми.	2	Правопис закінчень дієслів у теперішньому і простому майбутньому часах. Визначення дієвідмін дієслова за його неозначеною формою. Чергування приголосних в особових формах дієслова. Складний і складений майбутні часи. Наказовий спосіб. Неособові форми дієслова. Дієприкметник як форма дієслова. Творення і вживання активних дієприкметників. Творення і правопис пасивних дієприкметників. Безособова форма на -но, -то. Творення і вживання дієприслівників. Написання не з дієсловом.	Участь в обговоренні Виконання вправ
16.	Прислівник	2	Правопис прислівників, утворених від прикметників. Правопис	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			прислівників, утворених від іменників. Правопис прислівників, утворених від числівників та прислівників. Правопис складних і складених прислівників. Правопис і та и в кінці прислівників.	Виконання вправ
17.	Прийменник. Сполучник	2	Правописприйменників. Розрізненняприйменників і префіксів. Вживанняприйменників. Правописсполучників. Розрізненнясполучників та іншихчастинмови.	Участь в обговоренні Виконання вправ
18.	Частка. Вигук	2	Правописчасток. Правопис не з різнимиіменнимичастинамимови. Правописвигуків.	Участь в обговоренні Виконання вправ
19.	Будова речення	2	Найменшіскладовічастиниречення. Підмет. Присудок. Додток. Означення. Обставини. Групислів у реченні. Реченнядвоскладні і односкладні. Непоширені й поширені, неускладнені й ускладнені, прості й складніречення.	Участь в обговоренні Виконання вправ
20.	Розділові знаки (загальна характеристика)	2	Інтонація і розділові знаки в реченні. Кома. Інші розділові знаки.	Участь в обговоренні Виконання вправ
21.	Розділові знаки в простому реченні	2	Тире в простому неускладненомуреченні. Розділові знаки міжгрупоюпідмета і групоюприсудка. Розділові знаки при непоширених прикладках. Зв'язокміж словами і коми в простому реченні.	Участь в обговоренні Виконання вправ
22.	Однорідні члени речення	2	Розділові знаки міжоднорідними членами речення. Узагальнювальні слова і розділові знаки при них.	Участь в обговоренні Виконання вправ
23.	Відокремлені члени речення прикладок	2	Відокремленіуточнювальні члени речення. Відокремленнядодатків. Відокремленняобставин. Відокремленняпоширенихузгоджених означень. Відокремленняіншихозначень. Відокремлення.	Участь в обговоренні Виконання вправ
24.	Слова поза граматичним зв'язком (внесення)	2	Звертання. Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення. Слова-речення та вигуки.	Участь в обговоренні Виконання вправ
25.	Складне речення	2	Кома міжчастинамискладносурядних і складнопідряднихречень. Іншірозділові знаки міжчастинамискладносурядних і складнопідряднихречень. Порівняльнізвороти. Розділові знаки в складному безсполучниковомуреченні.	Участь в обговоренні Виконання вправ
26.	Пряма мова і цитати	2	Пряма мова і розділові знаки при ній.	Участь в

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Передача прямої мови непрямою. Цитати. Синтаксична єдність і абзац.	обговоренні Виконання вправ

Рекомендована література

Базова

1. Єгорова Т. Д. Практичний курс української мови : навч. посіб. / Т. Д. Єгорова. – 2-е вид., випр. – К. : ЦУЛ, 2010. – 160 с.
2. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник. Київ : ВСВ «Медицина», 2013. 336 с.
3. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. Київ : Либідь, 2013. 360 с.
4. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 186 с.
5. Український правопис. Схвалено Кабінетом Міністрів України (Постанова № 437 від 22 травня 2019 р.). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
6. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум з правопису : навч. посібник / за ред. В. В. Різуна. 3-тє вид. Київ : Либідь, 2011. 247 с.

Допоміжна література

7. Державна мова – мова професійного спілкування. URL: <http://www.studopedia.info>
8. Касім Г. Ю. Нові фемінитиви в сучасних українських ЗМІ. Слов'янський збірник. 2018. № 22. URL: <http://slovzbir.onu.edu.ua/article/view/145401>
9. Ладика І. Фемінитиви в українській пресі: „за” і „проти”. День. 2019. 29 березня. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/blog-lshzh/feminityvy-v-ukrayinskyh-media-za-i-proty>
10. Луковенко Т. Явище паронімії в українській мові. URL: Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15353/1/27-123-126.pdf>
11. Малахова О. А. Фемінитиви – не данина моді, вони властиві українській мові як системі. URL: <http://woto.ua/olenamalahova/>
12. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури. URL: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>
13. Туровська Л. В. Термінологія і мова спеціального призначення: зони перетину. URL: http://term_in.org/goods/15-1-1-1/category/id110/

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Аналіз журналістських матеріалів	30
Контрольна робота	20
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим. Результати навчання студентів оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно й оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. Через поважну причину (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни відпрацювання можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти приходять до аудиторії відповідно до розкладу, не запізнюючись.

Під час занять студенти:

не залишають аудиторію без дозволу викладача;

коректно поведуться між собою;

вільно висловлюють свої погляди;

не заважають викладачеві проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

не послуговуються зовнішніми джерелами інформації, які заборонено використовувати під час виконання роботи);

не можуть розмовляти з іншими студентами та порушувати режим тиші в аудиторії;

мають право на отримання від викладача роз'яснень про причини отримання низької/незадовільної оцінки.